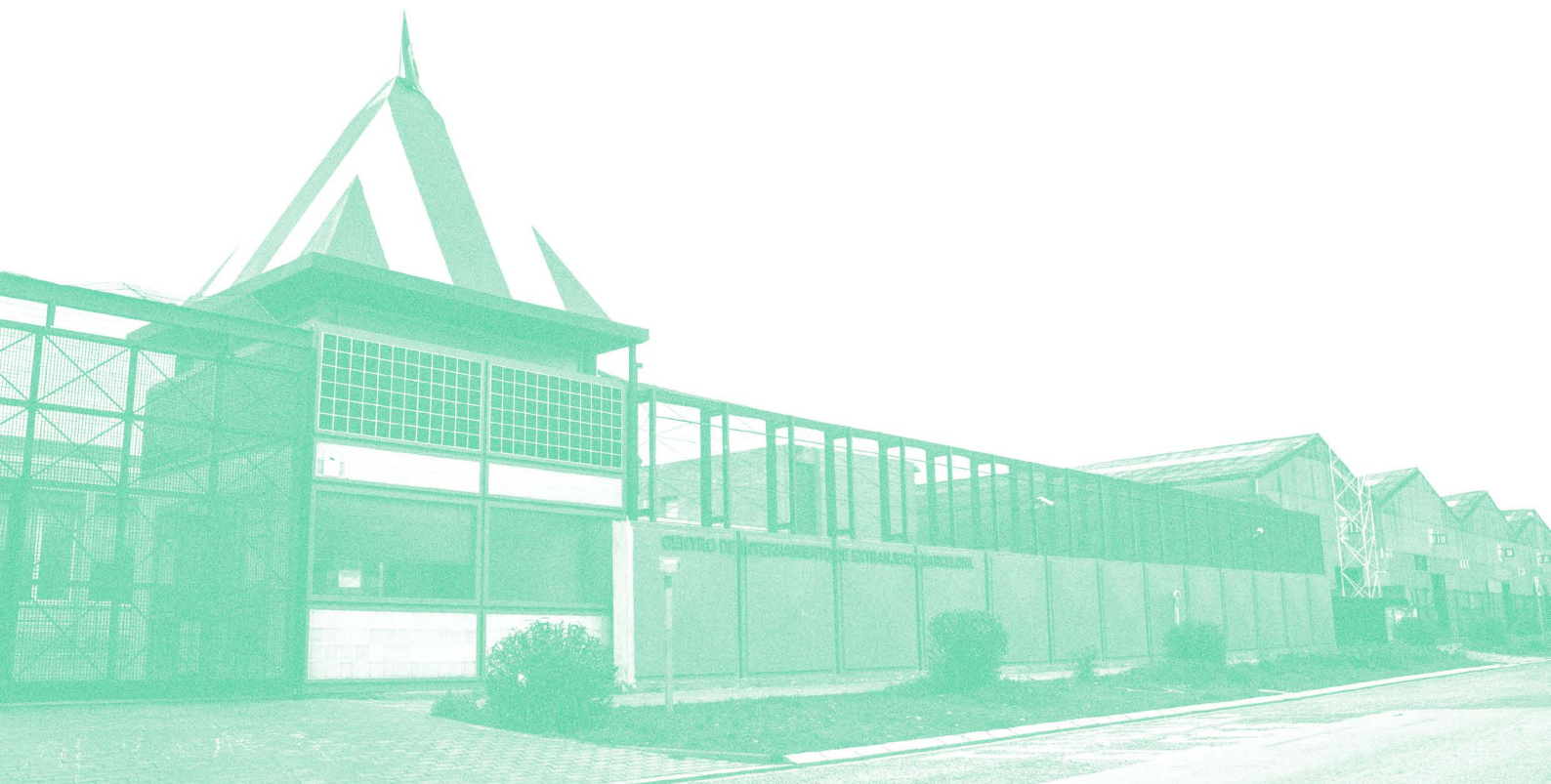

DOSSIER

Obstacles en la denúncia de maltractaments al Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona

Vulneracions del dret a la tutela judicial
efectiva a partir de casos concrets
2016-2022

Irídia – Centre per la defensa dels drets humans és una associació que treballa per promoure i defensar els drets humans, en especial civils i polítics. El seu objectiu principal és elevar els estàndards de protecció de drets humans en relació amb la violència institucional, el racisme i les migracions, la memòria històrica, la privació de llibertat i el dret a la protesta.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

El contingut d'aquest informe és responsabilitat exclusiva d'Irídia i no reflexa necessàriament l'opinió de la Generalitat de Catalunya.

1. Introducció

Des de la creació del servei gratuït d'atenció i denúncia davant casos de violència institucional d'Irídia el 2016 s'han atès i acompanyat al Centre d'Internament de Barcelona desenes de persones que manifestaven haver patit algun tipus de situació de vulneració de drets i/o maltractaments. De totes les actuacions realitzades al llarg d'aquests anys per part de l'equip jurídic d'Irídia al respecte se n'han derivat múltiples queixes als Jutjats de Control de CIE amb els conseqüents procediments de diligències CIE, i també un total de 13 procediments penals (Diligències Prèvies) incoats al Jutjats de Barcelona per diversos delictes de lesions i delictes contra la integritat moral. Fruit de la feina realitzada en els esmentats procediments penals en els quals advocades d'Irídia han exercit la representació jurídica de les persones afectades mitjançant la figura de l'acusació particular s'ha constatat l'existència de greus disfuncions i manca de garanties en el funcionament del propi Centre, dels Jutjats de Control de CIE, dels Jutjats de Guàrdia, i dels Jutjats Instructors davant la denúncia de situacions de maltractaments i/o tortura al Centre d'Internament de Barcelona.

En la majoria dels casos les disfuncions detectades són justament a causa del procediment establert i els mecanismes previstos en l'actualitat per a cursar aquestes tipus de denúncies i dur a terme les investigacions penals corresponents. El sistema previst actualment està generant i ha generat una greu afectació en l'exercici del dret a la tutela judicial efectiva de diverses persones internes al CIE de Barcelona que han desitjat denunciar una situació de vulneració de drets humans i/o tortura fins al punt d'arribar a impedir o obstaculitzar la prompta investigació dels fets, compromentent la viabilitat jurídica de les esmentades denúncies i la conseqüent impunitat dels delictes denunciats. De la vulneració del dret a la tutela judicial efectiva se'n deriva per tant la vulneració del dret a la integritat física i a la prohibició de la tortura de les persones privades de llibertat al Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona.

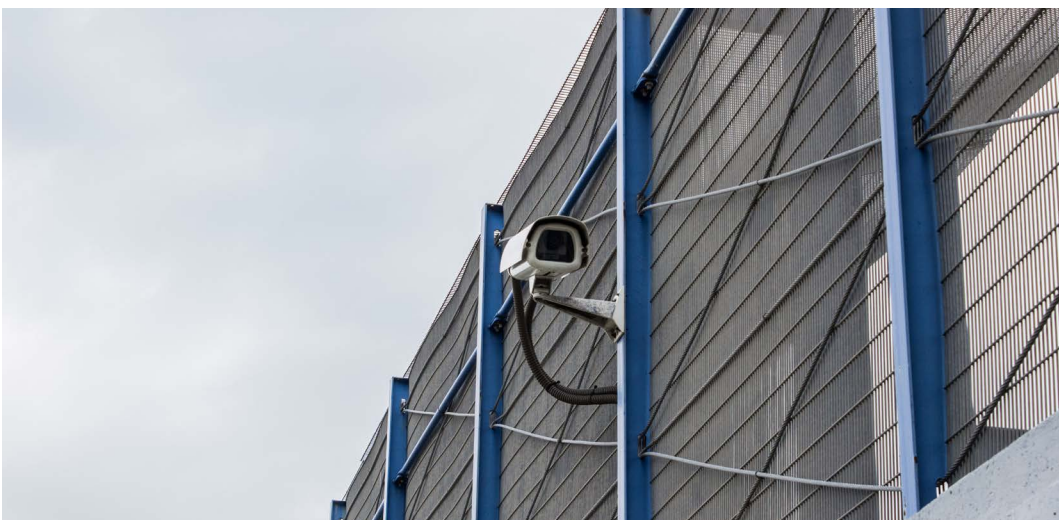
Per un altre costat, el servei d'atenció psicosocial d'Irídia ha constatat al llarg dels anys que varies de les persones representades, arrel dels fets denunciats al CIE de Barcelona han desenvolupat trastorns de salut mental de tipus ansiós-depressiu amb especial manifestació de conductes autolítiques, apart de les lesions físiques que denunciaven.

És per tot això i amb la motivació de contribuir a revertir l'actual situació detectada, que el present dossier recull les diferents vessants i afectacions del dret a la tutela judicial efectiva i la prohibició de la tortura detectats amb les múltiples manifestacions que Irídia ha pogut observar a partir dels casos concrets i procediments penals duts a terme.

2. Vulneració del dret a la tutela judicial efectiva i el dret a no ser sotmès a tortures ni tractes inhumans o degradants

La manca d'investigació efectiva de denúncies de situacions de maltractaments i/o tortura vulnera l'article 3 del Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals tant en la seva vessant processal (deure d'investigació) com en la seva vessant substantiva (vulneració del dret a la integritat física i prohibició de la tortura), l'article 15 de la Constitució Espanyola relatiu al dret a la integritat física i a no ser sotmès a tortures, i els articles 24.1 i 24.2 de la mateixa Constitució relatius al dret fonamental a la tutela judicial efectiva en la seva vessant d'accés als tribunals, a utilitzar els mitjans de prova pertinents i tenir un procediment amb totes les garanties. Així mateix, també vulnera el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP), que en el seu article 10 reconeix el dret de tota persona privada de llibertat de ser tractada humanament i amb respecte a la dignitat inherent a la persona humana.

És abundant la doctrina del Tribunal Constitucional (recent SSTC 122/2022, de 10 d'octubre; SSTC 34/2022 de 7 de març; SSTC 166/2021, de 4 d'octubre; SSTC 34/2008, de 25 de febrer; SSTC 52/2008, de 14 d'abril; SSTC 69/2008 de 23 de juny; SSTC 107/2008, de 22 de setembre; SSTC 63/2010, de 18 d'octubre; SSTC 130/2016, de 18 de juliol, entre d'altres), seguint la doctrina del TEDH que estableix que en casos de denúncia per tractes degradants perpetrats per agents de l'autoritat, el dret a la tutela judicial efectiva només serà satisfet si es produeix una investigació suficient i efectiva dels fets denunciats. Es considera que s'ha de dur a terme una "doble tutela" amb l'obligació concreta d'esgotar totes les possibilitats raonables d'indagació que resultin útils per a esclarir els fets denunciats. La doctrina constitucional estableix aquesta exigència front decisions judicials de sobreseïment i arxiu d'instruccions penals incoades per denúncies de tortures o maltractaments soferts sota detenció policial, i té en compte també l'especial vulnerabilitat que genera trobar-se en situació de privació de llibertat i el deure de protecció que tenen les autoritats en aquests casos.

Així mateix, resulta essencial recordar que el Tribunal Europeu de Drets Humans va condemnar l'any passat per tretzena vegada l'Estat espanyol precisament per no investigar tortures. Ja en la sentència de 2 de novembre de 2004, en la causa Martínez Sala i altres v. Espanya, el Tribunal Europeu va fallar per unanimitat que no haver dut a terme una investigació efectiva de les denúncies de maltractaments sota custòdia constituïa una violació del dret dels demandants a no ser sotmesos a tortura o altres tractes o penes inhumans o degradants, reconegut en l'article 3 del Conveni Europeu de Drets Humans (vessant processal). Així el Tribunal Constitucional en la seva primera sentència després del cas Martínez Sala (STC 224/2007, de 22 d'octubre) assenyala aquesta jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans. Com dèiem, hi ha hagut nombroses condemnes a l'Estat espanyol des d'aleshores fins a les més recents com el cas de González Etayo c. España, de 19 de gener de 2021 o el cas López Martínez c. España, de 9 de març de 2021. En totes elles la ratio decidendi és molt similar: s'estima la vulneració de la vessant processal de l'article 3 del CEDH per no haver realitzat una investigació oficial efectiva. En tots els casos es constata que els tribunals interns no havien esgotat les vies d'investigació que tenien a l'abast ja que es van arxivar els casos sense haver practicat les diligències sol·licitades per les parts.

El Tribunal Constitucional, seguint la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans també ha ressaltat en nombroses ocasions que la tortura i els tractes inhumans i degradants són actes intolerables de violació de la dignitat humana, a l'hora que una negació frontal de transparència i subjecció a la llei de l'exercici del poder pròpies d'un Estat de dret, és per això que la seva prohibició constitueix un valor fonamental de les societats democràtiques (per totes, SSTC 91/2000, de 30 de març, FJ8).

Igualment, el TEDH ha establert clarament en reiterades ocasions que tant el dret a rebre un examen mèdic efectiu, com al dret d'accés a l'assistència lletrada, constitueixen les principals i fonamentals salvaguardes davant el maltractament de les persones que es troben detingudes. Destacant sempre la importància que aquest examen forense es realitzi amb celeritat i rapidesa per tal d'evitar la pèrdua dels signes de les lesions i ,per tant, la pèrdua parcial o completa de les proves.

Sobre tot l'anterior, interessa citar jurisprudència pròpia de les Sales de la il·lustre Audiència Provincial de Barcelona. En concret, en el següent fragment de la Interlocutòria de 16 de desembre de 2020 (Rotlle 610/2020), la Secció Sisena estima un Recurs d'Apel·lació de l'equip jurídic d'Irídïa i reobre la investigació sobre una denúncia de maltractaments al CIE de Barcelona. La Secció Sisena recordant la necessitat d'investigar de manera efectiva les denúncies de tortures, argumenta de manera clara i contundent el següent:

“4.1. Para concluir, queremos hacer una última consideración.

El TEDH distingue entre la posible violación del artículo 3 del CEDH (“Nadie puede ser sometido a tortura ni a penas o tratos inhumanos o degradantes”) en su parte sustancial y la posible violación de dicho precepto en su vertiente procesal. La primera se produciría cuando el Estado, a través de sus agentes, fuera el causante directo de las torturas o malos tratos. La segunda, cuando el Estado no reaccionara de forma adecuada a las denuncias formuladas por los particulares no emprendiendo investigaciones efectivas. Como señala la STC 12/2013, de 28 de enero, para el TEDH la violación sustancial del artículo 3 CEDH se produce cuando se aprecie, más allá de toda duda razonable, que la víctima fue sometida a malos tratos. El aspecto procesal cobra relevancia cuando el Tribunal no puede llegar a ninguna conclusión sobre la cuestión de si hubo o no tratos prohibidos debido a la ausencia de una investigación efectiva.

Este último aspecto está íntimamente vinculado con las denominadas obligaciones positivas que los Estados asumen para garantizar que las personas que se encuentran para sus jurisdicciones no sean sometidas a los tratos prohibidos, por lo que les compete establecer la adecuada protección y adoptar medidas razonables para evitar la materialización del riesgo.

4.2. Es evidente la relación entre obligaciones negativas, obligaciones positivas, vertiente sustantiva y vertiente procesal. La prevención del delito de tortura y la eficacia en su persecución están estrechamente ligadas. Por un lado, los mecanismos preventivos implican el establecimiento de medidas de control, lo que supone la permanente identificación de los funcionarios que intervienen en cada momento y la conformación de fuentes de prueba que podrían ser de utilidad en un futuro proceso. Una buena política preventiva, en consecuencia, facilita la persecución del delito. Pero desde otro punto de vista, **un sistema que no investiga adecuadamente las denuncias de abusos a cargo de los funcionarios estatales en contextos de privación de libertad es un sistema que facilita la consolidación de la cultura del abuso.**

4.3. Es indudable que, tal y como sucede con el resto de delitos, la completa erradicación de las torturas y de los malos tratos constituye sólo un horizonte o ideal al que tender, nunca plenamente alcanzable. Las personas privadas de libertad, además carecen de la posibilidad de autodeterminarse quedando en soledad a merced de los funcionarios de custodia, en un contexto irremediamente coercitivo, por los que las posibilidades de abuso siempre se encuentran latentes. Pero tampoco cabe duda de que la existencia de investigaciones efectivas, cuando hay sospechas de la comisión de hechos ilícitos, no solo constituye una elemental exigencia de justicia, sino, además un mecanismo indispensable para disuadir de su comisión y para reducir drásticamente la posibilidad de su ocurrencia.”

Sobre la peculiaritat de les denúncies de maltractaments en espais de privació de llibertat com és el CIE, per les circumstàncies inherents en les que es produeixen s'entrecreea l'escassetat probatòria amb la necessitat constitucional de realitzar investigacions especialment profundes.

En aquest sentit, la Secció 6a en la interlocutòria ja citada anteriorment i en relació a la jurisprudència del Tribunal Constitucional sobre aquesta qüestió diu:

“El Tribunal Constitucional, a este respecto (STC 182/2012, de 14 de noviembre entre muchas otras) ha destacado que para valorar la suficiencia y efectividad de la investigación judicial ha de tomarse también en consideración la índole del derecho fundamental comprometido, pues hay casos (como sucede en los malos tratos y las torturas, en los que entran en conexión los artículos 24.1 y 15 CE), que requieren de una tutela judicial reforzada, lo que implica el mandato de agotar cuantas posibilidades de indagación resulten útiles para aclarar los hechos. A tal fin, deberá evaluarse si las sospechas de veracidad de los hechos denunciados pueden considerarse razonables o no, si existen medios, igualmente razonables y eficaces, para averiguar tales hechos y si tales medios se utilizaron por las autoridades judiciales encargadas de la investigación. El Alto Tribunal llama también la atención sobre la **“probable escasez de acervo probatorio existente en este tipo de delitos clandestinos”** (STC 34/2008 FJ 7), lo que, por una parte, **debe alentar la diligencia del instructor para la práctica efectiva de las medidas posibles de investigación y, por otra, abunda en la dificultad de la víctima del delito de aportar medios de prueba sobre su comisión. Por ello, “la tutela judicial del derecho a no sufrir torturas ni tratos inhumanos o degradantes puede exigir así que se inicie o avance en una investigación allí donde quizás en otro tipo de supuestos podría advertirse una base insuficiente”** (STC 224/2007, FJ3)”.

3. Vulneracions de drets detectades al CIE de Barcelona 2016-2022 relacionades en la denúncia d'una situació de maltractament

De tots els casos litigats per Irídia entre els anys 2016-2022 hem detectat l'existència de múltiples obstacles al llarg del procés de denúncia d'una situació de maltractament al CIE de Barcelona. De tots ells, els obstacles que resulten determinants perquè les investigacions judicials no siguin efectives són aquells que tenen a veure en conservar i custodiar les proves essencials del delictes. En els casos que es produeix un delictes a un centre de custòdia i privació de llibertat on, a més a més, les persones es troben a l'espera d'una eventual deportació, les proves essencials del delictes són (en aquest ordre): la declaració de la víctima i els testimonis, les lesions físiques i psicològiques i, les càmeres de videovigilància del centre. És per això que les diligències imprescindibles són aquelles que assegurin la preservació d'aquestes cinc proves essencials, sense les quals les denúncies i les investigacions penals molt difícilment podran prosperar.

No obstant, la realitat als Jutjats de Barcelona és inversament contrària. Les denúncies de maltractaments al CIE de Barcelona -com a mínim les que Irídia ha pogut conèixer- no prosperen. Doncs ni els Jutjats de Guàrdia, ni els Jutjats de Control de CIE, ni els Jutjats d'Instrucció competents garanteixen la custòdia d'aquestes proves malgrat, en tots els casos coneguts per Irídia, ja en la denúncia inicial s'havia sol·licitat de manera expressa i explícita. No només això, sinó que en la gran majoria dels casos un cop les persones víctimes i testimonis d'aquestes fets han estat deportades, els Jutjats d'Instrucció han arxivat les denúncies al·legant la dificultat de prendre's declaració. Aquesta pràctica continua succeint al llarg dels anys, malgrat l'Audiència de Barcelona ha revocat aquestes decisions en múltiples ocasions, obligant els tribunals instructors a realitzar tasques tendents a localitzar els perjudicats i a prendre's declaració acudint inclús a la cooperació judicial internacional. De fet, tots els procediments judicials que actualment resten oberts per denúncies de violència institucional al CIE de Barcelona on Irídia representa les persones denunciants, havien sigut prèviament arxivats pels Jutjats d'Instrucció encarregats de la investigació i ha estat l'Audiència de Barcelona qui n'ha ordenat la reobertura.

Cal tenir en compte que un cop es reobren les investigacions per part de l'Audiència poden haver transcorregut mesos o inclús anys des de que van succeir els fets i les víctimes que van interposar les denúncies, sense ni tan sols haver declarat, en 11 dels 13 casos representats han estat deportades del territori, sense haver-se practicat les proves essencials del delictes que esmentàvem. En conseqüència, sovint és massa tard per tirar endavant amb la investigació i per tant, es frustra i es vulnera el dret a la tutela judicial efectiva.

És per això que s'observa per part de l'equip jurídic d'Irídia que el problema no és ni puntual ni fortuït sinó estructural, doncs no existeixen mecanismes ni procediments reglats per tal de garantir que davant l'eventual situació que una persona privada de llibertat al CIE de Barcelona pateixi una situació de maltractament i/o tortura per part dels agents policials que custodien el Centre es garanteixi de manera efectiva el seu dret a la tutela judicial efectiva. Aquest dret fonamental té diverses manifestacions tals com, per exemple: el dret d'assistència lletrada de lliure designació, el dret d'accés als tribunals per tal de poder interposar una denúncia penal, el dret a utilitzar els mitjans de prova pertinents, el dret a exercir les accions penals i/o civils que consideri pertinents, el dret a ser avaluat per a un metge forense tant per les lesions físiques com psiquiàtriques patides, .. i altres drets previstos al nostre ordenament així com a l'Estatut de la víctima del delicte entre els quals en l'apartat primer de l'article 3 es destaca:

“Toda víctima tiene derecho a la protección, información, apoyo, asistencia, atención y reparación, así como a la participación activa en el proceso penal y a recibir un trato respetuoso, profesional, individualizado y no discriminatorio desde su primer contacto con las autoridades o funcionarios, durante la actuación de los servicios de asistencia y apoyo a las víctimas y, en su caso, de justicia restaurativa, a lo largo de todo el proceso penal y por un período de tiempo adecuado después de su conclusión, con independencia de que se conozca o no la identidad del infractor y del resultado del proceso.”

OBSTACLES DETECTATS

a. PREVIS A INTERPOSAR UNA DENÚNCIA:

→ **Limitacions al dret de defensa: dret a l'assistència lletrada de lliure designació i confidencialitat de les comunicacions.**

El dret de defensa és un dret bàsic i fonamental, reconegut a la Declaració Universal dels Drets Humans (art. 10), a la Constitució Espanyola (art. 24), integrat dins el dret fonamental a la tutela judicial efectiva. En particular, el dret a l'assistència lletrada de les persones que es troben privades de llibertat constitueix un dret fonamental que fins i tot el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) ha posat de relleu, considerant que l'assistència lletrada, l'examen mèdic i el dret a informar a un tercer d'una detenció constitueix la salvaguarda fonamental davant el maltractament de les persones detingudes (STEDH de 18 de setembre, *Türkan c. Turquia*). El TEDH considera inclús que les irregularitats que obstaculitzin o impedeixin l'accés a aquests drets, en la mesura en què generalment la seva absència afavoreix l'existència de tortura, constitueixen indicis per poder avalar una hipòtesis inculpatòria.

Així doncs, no hi ha dubte que el dret de defensa de les persones que es troben internes en un CIE tant relació al procediment d'internament i expulsió segons la Llei d'Estrangeria, com en relació a qualsevol altre circumstància personal, com pot ser haver patit una situació de violència institucional dins el Centre, hauria de gaudir de la màxima garantia i protecció. No obstant, a la pràctica existeixen dificultats que l'obstaculitzen i inclús impedeixen el seu exercici.

Per un costat, constatar que el sistema de designació de l'advocat d'ofici del procediment d'expulsió provoca que, en la gran majoria dels casos, els advocats no visitin les persones internes. Això és degut a l'advocat d'ofici designat és del lloc on la persona ha estat detinguda i on passa a disposició judicial. Això suposa que moltes persones, sobretot aquelles que acaben d'arribar a través de vies marítimes informals a l'Estat espanyol, tinguin al seu representant legal a centenars de quilòmetres: per exemple, una persona internada al CIE de Barcelona pot tenir el seu advocat a les illes Canàries. En no realitzar-se una nova designació de representació lletrada al lloc d'internament, la persona interna o bé no pot comunicar-se amb el seu advocat d'ofici o únicament podrà fer-ho per telèfon. Poder exercir una defensa jurídica amb degudes garanties sense haver pogut visitar la persona representada és quelcom impensable per a qualsevol professional del sector.

Un altre element clau és la falta d'intèrprets més enllà dels actes processals a comissaria o al Jutjat per a aquells casos en què la persona interna i el lletrat d'ofici no tinguin una llengua comuna, per a parlar amb organitzacions socials, de drets humans o amb qualsevol lletrat de lliure designació.

No obstant, allò més alarmant i preocupant per a Irídia, que hem denunciat en diferents ocasions¹, és que des d'octubre de 2020 es limita l'accés d'advocats de lliure designació al CIE de Barcelona (diferents dels lletrats d'estrangeria designats), establint requisits formals com la realització per part de la persona interna d'una instància prèvia, restringint dies i horaris. Fins i tot la limitació a l'assistència lletrada ha arribat a prohibir la visita i accés de lletrades de l'entitat en 4 ocasions a l'octubre de 2020 i al març de 2021. En dues ocasions a persones que, posteriorment al ser visitades, van denunciar situacions de maltractament donant origen a dos procediments penals encara a dia d'avui oberts als Jutjats de Barcelona.

També resulta preocupant la manca de confidencialitat de les comunicacions entre les persones internes i els lletrats. Per un costat, les sales on es realitzen les visites no són locutoris tancats sinó espais que, a més d'estar vídeo-vigilats, no tenen parets estanques fins el sostre. De tal manera que d'una saleta estant es pot escoltar a la perfecció la conversa de la saleta contigua. A més a més, en situació de COVID per part d'una de les lletrades d'Irídia es va procedir a realitzar una visita per videoconferència en la qual un agent del Cos Nacional de Policia va estar present durant tota la visita, vulnerant greument el dret a mantenir una entrevista de caràcter reservat, i la confidencialitat i la privadesa bàsiques en qualsevol conversa entre una persona interna i el seu advocat. La manca de confidencialitat i privadesa, a efectes pràctics, pot impedir el dret a la tutela judicial efectiva d'una persona interna que vulgui interposar una denúncia per una situació de maltractament.

1. <https://iridia.cat/es/Publicaciones/vulneraciones-de-derechos-humanos-en-el-centro-de-internamiento-de-extranjeros-de-barcelona-2021/>

b. UN COP INTERPOSADA LA DENÚNCIA:

→ Limitacions formals per a exercir accions penals.

Dels tretze casos de violència institucional al CIE de Barcelona que Irídia ha representat a les persones denunciants en dues ocasions s'ha limitat greument el dret a exercir accions penals de la persona denunciant a partir d'al·legar requisits formals de designació. En concret, en una ocasió un Jutjat que no havia suspès la deportació del denunciant ni l'havia citat de manera urgent per a ratificar-se en la denúncia i formalitzar designa apud acta tal i com la representació lletrada d'Irídia havia sol·licitat, va requerir posteriorment que la persona interna ratifiqués la designació fet que va comportar l'arxiu del procediment al trobar-se la persona deportada. En una altra ocasió, i malgrat existir un document de designa amb la firma de la persona denunciant i el segell del Centre d'Internament, un Jutjat va dictar interlocutòria d'arxiu i en el moment que la representació processal va requerir accedir a l'expedient per a poder recórrer la resolució es va denegar al·legant la manca d'apoderament apud acta o poder notarial. La representació d'Irídia va haver de presentar inclús un incident de nul·litat per vulneració de drets fonamentals atenent que existia una designa firmada, que s'havia sol·licitat des d'un inici que la persona fos citada per a declarar i formalitzar l'apoderament apud acta sense que el Jutjat hagués atès la petició i que, a més a més, ja s'havien produït actes processals havent donat per vàlida la representació processal i personació com acusació particular del denunciant. Finalment, el Jutjat va estimar l'incident de suspensió presentat per l'advocada d'Irídia.

Cal tenir en compte les dificultats evidents en les que es troben les persones internes al CIE de Barcelona per a poder designar formalment advocat i procurador doncs no poden realitzar un apud acta al Jutjat atenent que estan privades de llibertat i, a la pràctica, tampoc és possible formalitzar un apoderament mitjançant poders notariais. És per això que en les tretze denúncies presentades per Irídia en representació de persones internes al CIE sempre s'ha sol·licitat que els Jutjats competents citessin de manera urgent les persones denunciants per a fer-los l'oferiment d'accions, ratificar-se en la denúncia i poder fer l'apoderament apud acta abans de ser deportades. Havent-se omès tal petició en onze dels tretze casos representats.

→ **No es garanteix el dret a declarar davant el Jutjat de Guàrdia i/o de manera urgent a la interposició de la denúncia davant el Jutjat competent. Manca de pràctica de diligències urgents per part dels Jutjats de Guàrdia i Jutjats d'Instrucció.**

Els Jutjats de Guàrdia d'incidències que reben i registren les denúncies per casos de maltractaments no acorden la pràctica de les diligències urgents i d'assegurament de prova que s'hi demanen (com la mesura cautelar de suspensió de la deportació i/o presa de declaració del denunciant i testimonis com a prova preconstituïda, assegurament de les càmeres de videovigilància com a prova essencial dels fets denunciats, oferiment d'accions, exploració mèdica forense, i altres) al·legant ser els fets denunciats posteriors a les 72 hores de la guàrdia o inclús, al·legant no tenir competència per suspendre cautelarment una sanció administrativa d'expulsió.

En tots i cadascun dels tretze casos representats per advocades d'Irídia s'ha sol·licitat en la denúncia inicial que de manera urgent el Jutjat de guàrdia cites la persona denunciant i testimonis per a prestar-los declaració, fer l'oferiment d'accions, ratificació de la denúncia, apoderament apud acta i exploració mèdica forense. En la majoria d'ocasions se sol·licita que aquestes declaracions tinguin caràcter de prova preconstituïda per tal de garantir el curs del procediment. Tot i que aquest darrer extrem resulta complicat ja que requereix poder identificar des d'un moment inicial el presumpte autor del delictes denunciats i que la seva representació lletrada pugui estar present en la declaració del perjudicat. Així mateix, en la denúncia inicial sempre s'ha sol·licitat que, de manera alternativa a la realització urgent de les diligències essencials d'investigació esmentades, i com a mesura cautelar d'assegurament de prova, se suspengués l'eventual deportació de la persona denunciant i els testimonis.

Entre el 2016 i el 2022 de les 13 denúncies ateses per Irídia només en dos casos els Jutjats de guàrdia van acordar mesures cautelars per assegurar la prova del delictes. En tots dos casos la víctima del delictes va poder declarar sobre els fets denunciats: en un cas de 2017 el Jutjat Instrucció 19 en funcions de Guàrdia va acordar i practicar en el marc de la mateixa guàrdia les diligències essencials d'investigació que se sol·licitaven en la denúncia: la compareixença immediata del denunciant per a prestar-li declaració i fer-li oferiment d'accions, ratificar la denúncia i fer apoderament apud acta, reconeixement mèdic forense del denunciant, i altres diligències que va considerar la instructora. En un altre cas el Jutjat d'Instrucció 6 en funcions de guàrdia va acordar de manera cautelar la suspensió de les eventuais deportacions tant de la víctima com dels testimonis. Posteriorment es va poder prendre declaració a la víctima.

No obstant, en els altres onze casos els Jutjats de guàrdia de Barcelona no van acordar ni practicar cap tipus de diligència d'instrucció urgent ni mesura cautelar per assegurar la prova del delictes. En la majoria d'aquests casos, en els quals les advocades d'Irídia s'han dirigit personalment als jutjats instructors, aquests han al·legat o bé no tenir competències per a suspendre ordres d'expulsió, o bé no ser necessari practicar diligències urgents davant l'eventual deportació de les persones denunciants atenent que les diligències es podrien dur a terme en un futur des dels seus respectius països de destí.

Contràriament, d'aquests onze casos en els quals els Jutjats de guàrdia no van acordar ni practicar cap mesura cautelar ni diligència de prova urgent, només en un cas la persona denunciant ha pogut declarar sobre els fets denunciats i ha sigut, justament, perquè ha retornat al territori espanyol per vies no segures. En els altres deu casos, no s'ha pogut prendre declaració a les persones denunciants.

Per tant, s'observa com és absolutament necessari prendre declaració a la persona denunciant abans que sigui deportada per tal de garantir la prova més essencial del delictes, generant un mecanisme que pugui garantir la celeritat per protegir drets de persones que poden ser deportades en qualsevol moment.

→ ***Deportació de la víctima del delictes després d'haver denunciat sense presa de declaració judicial malgrat haver-ho sol·licitat expressament en la denúncia.***

De les tretze denúncies per maltractaments que advocades d'Irídia han representat, en onze ocasions les persones denunciants han sigut deportades els dies posteriors a interposar la denúncia. Els internaments al CIE es produeixen per poder deportar les persones sense regularització en el marc d'un procediment de devolució o d'expulsió, o bé, excepcionalment, en el marc de l'execució d'una condemna penal d'expulsió. La durada de l'internament a un CIE pot arribar a ser de 60 dies. Si dins aquest termini la persona no ha pogut ser deportada al seu país d'origen, se la posa en llibertat

És de destacar, que en set dels onze casos representats per Irídia en els quals els Jutjats no han evitat la deportació de la persona denunciant abans de declarar, els Jutjats instructors han arxivat les denúncies al·legant precisament la mera deportació de la persona denunciant, sense ni tan sols provar de prendre'ls declaració des del país d'origen. Com s'ha dit anteriorment, en tots aquests casos en que la representació lletrada d'Irídia ha recorregut aquestes decisions a l'Audiència Provincial de Barcelona, el tribunal superior ha revocat els arxius i ha ordenat la reobertura de les denúncies i la presa de declaració dels denunciants, localitzar-los, inclús amb cooperació internacional o mitjans telemàtics.

És preocupant per Irídia que en diversos dels casos coneguts no s'ha evitat la deportació malgrat tenir el Jutjat d'instrucció i el Ministeri Fiscal coneixement explícit i concret del dia que la persona anava a ser deportada. En diversos dels casos representats els Jutjats d'Instrucció un cop incoades les Diligències Prèvies han oficiat el Centre d'Internament d'Estrangers per conèixer si la persona es trobava encara interna i quin dia estava prevista la seva expulsió, contestant en totes les ocasions el Director del Centre. Els Jutjats en algun dels casos han donat trasllat al Ministeri Fiscal per que es manifestés, el qual en cap de les ocasions ha sol·licitat ni la mesura cautelar de suspensió de la deportació, ni la citació imminent per a practicar les diligències essencials d'investigació. En un dels casos inclús el Ministeri Fiscal i posteriorment el Jutjat Instructor penal va manifestar no tenir competència per a suspendre una ordre d'expulsió i va ordenar oficial el Jutjat del lloc fronterer que havia acordat la mesura d'internament per informar-lo de la situació generant una dilació indeguda del procediment en la qual la persona va ser efectivament deportada sense assegurar la prova del delictes. En aquesta mateixa ocasió, en posterioritat el Jutjat amb adhesió del Ministeri Fiscal va acordar l'arxivament de la denúncia al·legant justament la seva deportació (que no havia suspès ni evitat) tal i com s'explica més endavant.

Dades_ 13 casos

Mesura cautelar adoptada de suspensió de la deportació: **2**

No mesura cautelar de suspensió de la deportació: **11**

Arxiu denúncia al·legant deportació: **7**

No s'ha pogut prendre declaració en la instrucció posteriorment a la deportació: **10**

Sí s'ha pogut prendre declaració en la instrucció posteriorment a la deportació: **1** (perquè ha retornat)

→ ***Dilació del procediment, inacció i manca d'investigació. Qüestions de competència dels Jutjats d'Instrucció penals i els Jutjats de Control de CIE***

En diversos dels casos litigats per les advocades d'Irídia un cop s'ha accedit a la totalitat de l'expedient s'ha pogut constatar que els Jutjats de Guàrdia, els Jutjats d'Instrucció penals i els Jutjats de Control (Instrucció 1 i 30 de Barcelona) s'havien plantejat qüestions de competència que, en alguns casos, ha arribat a dilatar el procediment més de mig any. Aquest fet ocasiona una dilació indeguda en la investigació dels fets que, sumant a la situació en la gran majoria dels casos a la guàrdia no es practiquen les diligències d'investigació demanades, ocasiona que quan finalment el Jutjat d'Instrucció competent assumeix la investigació incoant diligències prèvies i acordant diligències d'investigació les càmeres de vídeovigilància ja han estat esborrades, les persones testimonis dels fets ja no es troben al Centre d'Internament d'Estrangers a l'haver estat deportades (en la majoria dels casos analitzats) o haver estat posades en llibertat, les evidències físiques de les lesions ja han desaparegut amb el transcurs del temps buidant de contingut el dret a ser reconegut per un metge forense, etc.

En matèria de qüestions de competència per un costat succeeix que els Jutjats de guàrdia no acorden diligències urgents si els fets es troben fora de les 72h, passant els procediments al Jutjat Degà i al servei de repartiment. Incomprendiblement, en múltiples ocasions els Jutjats d'Instrucció que reben el repartiment s'han apartat del procediment al·legant no poder instruir la denúncia de maltractaments al CIE de Barcelona per ser competència dels Jutjats de Control de CIE. Això és una greu disfunció ja que alguns Jutjats instructors desconeixen quines són les competències concretes que a dia d'avui tenen els Jutjats de Control (instrucció 1 i 30 de Barcelona) sobre el CIE de Barcelona. Sense detriment que en un futur sí puguin tenir competències d'investigació o, com a mínim, de practicar diligències urgents d'investigació en casos de denúncia de maltractaments com per exemple tenen des de Juliol de 2022 els Jutjats de Control de Madrid, fins ara aquests jutjats no tenen aquestes competències. En tots aquests casos els Jutjats de Control s'inhibeixen i declinen la qüestió de competència al·legant que actualment el seu àmbit de competència com a Jutjats de Control del CIE és en matèria regimental, no pas en matèria penal. Així doncs les denúncies penals que puguin tenir lloc al CIE de Barcelona són competents el Jutjat d'Instrucció que per torn correspongui.

Per un altre costat, en la majoria dels procediments coneguts per Irídia s'ha plantejat un altre tipus de qüestió de competència relativa a quin ha sigut el Jutjat que ha conegut primer sobre els fets, fet que ha ocasionat dilacions encara més greus del procediment. El Cos Nacional de Policia i en concret el Director del Centre, quan succeeixen incidents al CIE realitzen una "comunicació per Fax" al Jutjat de guàrdia d'incidències de Barcelona, al Jutjat de Control de CIE que estigui en funcions, a la Fiscalia Delegada d'Estrangeria i, normalment, també al Jutjat que va acordar l'internament. Això comporta que en moltes de les ocasions de la situació de maltractament denunciada per la persona interna, prèviament el Cos Nacional de Policia ja havia fet una comunicació (normalment el mateix dia o el dia següent als fets) al Jutjat de Guàrdia i al Jutjat de Control. Aquestes ocasions donen lloc a la incoació d'unes diligències indeterminades o diligències urgents en el cas del Jutjat de Guàrdia que pel que ha pogut conèixer Irídia, normalment s'arxiven automàticament i unes diligències de CIE en el cas del Jutjat de Control.

A més a més, de la interposició de la denúncia per la persona denunciada a través de la representació processal d'Irídia s'ocasiona un altre procediment de diligències urgents i/o indeterminades que habitualment serà enviat a repartiment per estar fora de les 72h de competència del Jutjat de Guàrdia ja que entre que succeeixen els fets, la persona interna pot comunicar-se amb un lletrat de lliure designació, i s'interposa la denúncia, és fàcil que puguin transcórrer més de 3 dies. Tenint en compte que en el cas que la persona interna hagi sigut atesa pel Servei Mèdic del CIE i existeixi un informe de lesions també haurà sigut comunicat al Jutjat de Guàrdia i pot haver ocasionat un altre procediment diferenciat que posteriorment s'haurà arxivat provisionalment per manca d'autor conegut.

Tota aquesta situació descrita anteriorment ocasiona que en aquests casos puguin existir més de 3 procediments als Jutjats de Barcelona sobre els mateixos fets. Conseqüentment, succeeix que en molts casos quan la denúncia interposada per la representació processal d'Irídia en representació de la persona afectada es reparteix al Jutjat d'Instrucció que per torn correspon i el Jutjat, si té coneixement de l'existència d'algun procediment incoat pels mateixos fets, s'inhibeix a favor d'algun dels Jutjats que ha conegut prèviament.

També interessa explicar que en algunes de les denúncies per casos de maltractament al CIE de Barcelona presentades al Jutjat de Guàrdia per part de les advocades d'Irídia, en paral·lel també s'ha presentat una queixa al Jutjat de Control competent sol·licitant-li la pràctica d'alguna diligència d'investigació, el qual en totes les ocasions ha informat de la manca de competència en la matèria.

Tot aquesta situació descrita representa un situació greu i preocupant tenint en compte la importància tan primordial que les investigacions situacions de privació de llibertat siguin ràpides, ja que sinó són ràpides en la majoria dels casos no seran efectives. I encara més, evidencia la necessitat que existeixi un procediment reglat que garanteixi que les diligències essencials i urgents per tal d'assegurar la prova del delictes siguin realitzades de manera ràpida i urgent després de presentar-se la denúncia. Per això resulta imprescindible que es clarifiqui la competència de realitzar aquestes diligències tal i com s'ha fet a Madrid, on els Jutjats de Control² des del passat mes de juliol de 2022 han acordat assumir competències en la realització de diligències urgents d'investigació en casos de denúncies per maltractament al CIE per, posteriorment, testimoniar i passar la causa al Jutjat Degà per a que sigui repartit al Jutjat d'Instrucció que per torn correspongui.

c. UN COP INTERPOSADA LA DENÚNCIA:

→ ***Arxius Provisionals de les denúncies i investigacions per trobar-se la persona denunciant deportada, contraris a la jurisprudència reiterada de l'Audiència Provincial de Barcelona***

Com s'ha comentat anteriorment, en set dels onze casos representats per Irídia en els quals els Jutjats no havien evitat la deportació de la persona denunciant abans de declarar, els Jutjats instructors han arxivat les denúncies al·legant justament la deportació de la persona denunciant i la dificultat de prendre'ls declaració, sense ni tan sols haver-ho provat en la distància.

En tots aquests casos que la representació lletrada d'Irídia ha recorregut aquestes decisions a l'Audiència Provincial de Barcelona, el tribunal superior ha revocat els arxius i ha ordenat la reobertura de les denúncies i la presa de declaració dels denunciants, localitzar-los, inclús amb cooperació internacional o mitjans telemàtics.

Aquesta pràctica continua succeint al llarg dels anys, malgrat l'Audiència de Barcelona ha revocat aquestes decisions en múltiples ocasions, obligant els tribunals instructors a realitzar tasques tendents a localitzar els perjudicats i a prendre'ls declaració acudint inclús a la cooperació judicial internacional. Com s'ha dit en la introducció de l'apartat, tots els procediments judicials que actualment resten oberts per denúncies de violència institucional al CIE de Barcelona on Irídia representa les persones denunciants, havien sigut prèviament arxivats pels Jutjats d'Instrucció encarregats de la investigació i ha estat l'Audiència de Barcelona qui n'ha ordenat la reobertura.

2. 220512_ACUERDO CONJUNTO MAGISTRADOS CONTROL CIE: <https://drive.google.com/file/d/1fSoeBs9Xqg8jwev-GOxo2AHWmemIt-ING/view>

Cal tenir en compte que un cop es reobren les investigacions per part de l'Audiència poden haver transcorregut mesos o inclús anys des de que van succeir els fets i la víctima va interposar la denúncia, sense ni tan sols haver declarat, havent estat deportada del territori, etc. En definitiva, sense haver-se practicat les proves essencials del delictes que esmentàvem. En conseqüència, sovint és massa tard per tirar endavant amb la investigació i per tant, es frustra i es vulnera el dret a la tutela judicial efectiva.

Destaquen dues denúncies interposades en el context de reobertura del CIE durant la segona onada de la pandèmia la tardor de 2020 per una situació molt greu; que recollíem al **passat informe Vulneracions de Drets Humans al CIE de Barcelona 2020**³. Els dos casos es van produir en un context d'aïllament total per haver donat positiu de COVID-19. Les dues persones denunciants descrivien situacions similars: condicions de quarantena inhumanes i degradants, tant pel propi espai on es trobaven com pel tracte rebut per part d'alguns dels agents que els custodiaven. En un dels casos la persona, que després de diversos dies d'aïllament es trobava en una situació molt delicada de salut mental amb reiterades autolesions, explicava que havia sigut agredida per diversos agents policials com a represàlia per una discussió amb ells per voler fumar. Denunciava agressions amb el bastó policial i que, després dels fets, i malgrat demanar que el visités un metge, els agents li havien fet cas omís. Davant la desesperació per la situació viscuda, i el tracte que estava rebent durant aquells dies –dormint i menjant al terra, totalment sol, sense llum, etc.–, va arribar a autolesionar-se. Tan aquesta persona com l'altre denunciant van ser deportats abans de prendre's declaració, malgrat l'equip jurídic d'Irídia va sol·licitar-ho expressament al Jutjat de Guàrdia corresponent. Posteriorment, en el primer dels casos el Jutjat d'Instrucció 21 va arxivar la denúncia al·legant versions contradictòries entre els informes del CIE i la denúncia interposada i la impossibilitat de prendre declaració al denunciant per haver sigut expulsat, sense practicar les diligències d'investigació que Irídia sol·licitava.

Davant aquesta situació la representació processal d'Irídia va facilitar l'adreça i contacte de la persona denunciant en el seu país d'origen per poder-se realitzar la seva declaració per videoconferència o bé per comissió rogatòria i inclús va dirigir-se personalment a l'Oficina Judicial per a poder explicar la situació. El jutge titular va al·legar la impossibilitat de realitzar una comissió rogatòria per inexistència de protocol de cooperació judicial entre l'Estat Espanyol i la República d'Algèria i va confirmar l'arxiu amb l'adhesió del Ministeri Fiscal.

3. <https://iridia.cat/es/iridia-ha-presentado-una-denuncia-en-el-mes-por-violencia-institucional-en-el-cie-durante-2020/>

En el segon dels casos, el Jutjat d'Instrucció va acordar l'arxiu del procediment havent-se limitat a sol·licitar a la Direcció del Centre informes sobre els fets denunciats i sense ni tan sols haver sol·licitat les càmeres de videovigilància ni haver realitzat cap altra diligència per a investigar els fets. En ambdós casos l'Audiència Provincial de Barcelona va obligar a reobrir els procediments per tal de realitzar diligències d'investigació entre les quals es preveu prendre declaració per videoconferència a un dels denunciants. Finalment i després de més d'un any, en el primer cas el Jutjat d'Instrucció 21 va acordar la reobertura i la presa de declaració del denunciant per comissió rogatòria (malgrat prèviament s'havia al·legat la impossibilitat d'aquesta actuació) ja que sí existeix un protocol de cooperació, moment en el qual l'equip d'Irídia va intentar contactar amb el denunciant sense èxit. Recentment l'equip d'Irídia ha pogut tenir coneixement per comunicació de la família del denunciant que es troba desaparegut, podent haver perdut la vida eventualment intentant retornar al territori espanyol per vies no segures ni legals o per vies marítimes. El Jutjat instructor ha tornat a arxivar les actuacions i el procediment actualment es troba pendent de recurs a l'Audiència Provincial de Barcelona.

Aquest cas resulta paradigmàtic de tot el que s'ha manifestat al llarg del present dossier doncs, en aquest mateix cas el Jutjat de Guàrdia (Jutjat Instrucció 9 de Barcelona) no va acordar cap de les diligències urgents que se sol·licitaven ni mesures cautelars d'assegurament de prova, el Jutjat de Control (Jutjat Instrucció 30 de Barcelona) va tenir coneixement de la denúncia i possibilitat de suspendre la deportació no fent-ho i trigant quatre mesos a contestar la queixa presentada per la representació d'Irídia, també coincideix en ser un dels casos en els quals per part de la Direcció del Centre es va prohibir l'accés a una lletrada per a la visita de l'intern que volia denunciar situació de maltractaments, així com coincideix en ser un cas en el qual tant el Jutjat d'Instrucció (Instrucció 21 de Barcelona) competent com el Ministeri Fiscal van conèixer la data exacta en la que seria deportat el denunciant sense fer res per a evitar-ho. Ni el Jutjat de Guàrdia, ni el Jutjat de Control de CIE, ni el Jutjat d'Instrucció competent, ni el Ministeri Fiscal, en definitiva, cap dels actors jurídics competents van efectivament garantir el dret fonamental a la tutela judicial efectiva del denunciant en la seva vessant d'accés als tribunals i a utilitzar els mitjans de prova pertinents (ART 24.1 i 24.2 de la CE), suposant un autèntic fracàs del poder judicial i l'administració general de l'estat en la garantia dels drets fonamentals de les persones que es troben internes al CIE de Barcelona concretada en el dret a no patir tortura ni tractes inhumans o degradants.

Recordem que els Jutjats de Control del CIE de Barcelona tenen encomanat en virtut de l'article 62.6 de la LO 4/2000 d'11 de gener i en virtut del Reglament de funcionament i règim interior dels centres d'internament d'estrangers (RD 162/2014, de 14 de març) a l'article 2 el vetllar per la garantia dels drets fonamentals dels interns:

“al jutge competent per al control de l'estada dels estrangers al centre li correspon conèixer, sense recurs ulterior, de les peticions i queixes que plantegin els interns en allò que afectin els seus drets fonamentals i visitar els centres quan conegui algun incompliment greu o ho consideri convenient.”

El desenllaç tràgic d'aquest assumpte evidencia la urgència que els Jutjats de Control com a Jutjats competents en la garantia dels drets de les persones internes al CIE de Barcelona prenguin les mesures oportunes perquè una situació com aquesta no es torni a repetir.

→ ***Manca de protecció de la víctima del delictes i manca d'investigació per part del Ministeri Fiscal***

La situació d'irregularitat i deportabilitat en la que es poden trobar les persones víctimes d'aquests delictes, tenint en compte que han patit el delictes en el marc d'un procediment d'expulsió o devolució i per tant, no tenen permís de residència legal a l'Estat Espanyol pot portar-los també a que vegin vulnerat el seu dret d'accés als tribunals i a la tutela judicial efectiva.

Un exemple d'això és el cas d'una persona que el gener de 2020 va interposar una denúncia per maltractaments dins el CIE de Barcelona a través de les advocades d'Irídia i que dos dies després va ser deportat, de nou sense que se li prengués declaració malgrat haver-ho sol·licitat expressament al Jutjat competent i sense que el Ministeri Fiscal hagués fet cap actuació tendent a interessar la investigació del delictes denunciats. El Jutjat va arxivar el procediment emparant-se en la impossibilitat de prendre declaració al denunciats.

Posteriorment, arrel del seu retorn a Barcelona i d'un recurs per part d'Irídia, se li ha pogut prendre declaració presencialment. Paradoxalment, el Ministeri Fiscal mitjançant petició escrita va sol·licitar al Jutjat instructor que s'informés a la Subdelegació del Govern per tal que un cop se celebrés el judici el denunciats fos retornat al seu país d'origen.

Des d'Irídia considerem molt greu i inacceptable que el Ministeri Fiscal, lluny de complir la seva funció d'exercir l'acció penal instant a l'autoritat judicial l'adopció de mesures cautelars i la pràctica de diligències per a esclarir els fets, molt especialment davant una denúncia de violència institucional contra una persona privada de llibertat sota custòdia policial, mostri una desatenció de les seves funcions. La Fiscalia va demanar la conversió del procediment de delictes greus a delictes lleus de lesions i a més a més va sol·licitar l'expulsió del denunciant, incorrent en una clara afectació al dret a la tutela judicial efectiva i absoluta inobservança dels drets humans relatius a la prohibició de la tortura i el deure de reparació a les víctimes. El Ministeri Fiscal en aquest cas encara en fase d'instrucció ha centrat la seva actuació en intentar promoure l'expulsió de la víctima en lloc de garantir la seva protecció.

De fet a finals d'aquest 2022 aquesta mateixa persona fruit d'una parada i identificació policial per perfil ètnic-racial i la prohibició d'entrada a l'Estat Espanyol que té vigent en el marc del procediment d'estrangeria va ser detinguda pel mateix CNP i va passar per una vista judicial per decidir el seu internament al CIE de Barcelona, que gràcies al seu arrelament social i familiar va ser denegat.

Resulta paradoxal que de les 13 denúncies per maltractaments que Irídia ha conegut, l'únic procediment que continua obert en el qual ha pogut declarar la víctima del delictes de manera presencial sigui perquè la persona ha arriscat la seva vida tornant al territori espanyol en una patera. I inclús així aquesta persona no té cap tipus de protecció com a víctima del delictes per l'eventual judici que pot asenyalar-se, en el qual de tornar-se a executar la seva deportació tornaria a veure's frustrat el procediment.

Resulta evident que en el nostre ordenament jurídic el dret penal, els drets humans i, en particular, el dret a la integritat física i el dret a no ser sotmesa a tortures o tractes inhumans o degradants està per sobre que el dret administratiu sancionador relatiu al compliment d'una sanció administrativa consistent en haver incomplert la Llei d'Estrangeria (LOEX) per trobar-se a l'Estat espanyol sense tenir permís de residència. No s'entén, per tant, que l'execució d'una infracció administrativa pugui comprometre un dret fonamental tan important en un Estat democràtic.

No obstant, en els 13 casos que ha conegut Irídia no només els Jutjats no han fet res per a protegir el dret de les víctimes davant la situació de vulnerabilitat que suposava l'eventual deportabilitat (com pot succeir en altres situacions com les víctimes de trata) sino que en el cas concret que es comentava, tant el Ministeri Fiscal com el CNP han actuat en sentit contrari.

→ Irregularitat dels Informes de lesions del Servei Sanitari del CIE i Impossibilitat de realitzar informes forenses de qualitat

El Servei Sanitari del CIE està externalitzat pel Ministeri de l'Interior a l'empresa privada Clínica Madrid, la qual ofereix un servei de salut clarament deficient al CIE de Barcelona com vam denunciar en el darrer informe⁴.

Una d'aquestes deficiències és la irregular realització d'informes mèdics. Com a mostra d'aquesta afirmació, és destacable un cas concret en què l'Audiència Provincial de Barcelona, en una resolució de 19 de desembre de 2020, va posar de manifest que a l'informe mèdic que havia fet el servei sanitari del CIE a una persona interna denunciant de maltractaments no s'hi feia constar cap tipus de lesió, malgrat que a les imatges i càmeres de videovigilància aportades a la causa s'evidenciava l'existència d'una agressió. L'Audiència Provincial conclouia: *“això posa en dubte l'exhaustivitat del reconeixement i el seu ajustament a les exigències del Protocol d'Istanbul”*.

D'igual manera, en el mateix cas, a l'informe mèdic en qüestió realitzat pel Servei Sanitari del CIE no s'identificaven els facultatius que havien realitzat el reconeixement i exploració de la persona denunciant, figurant-hi únicament la referència genèrica “Servicio Médico CIE Barcelona”, qüestió que l'Audiència Provincial titllava directament de pràctica irregular.

Recentment, en un altre cas instruït al Jutjat d'Instrucció 6 la infermera que havia atès presumptament la persona denunciant de maltractaments en declaració al jutjat d'instrucció va negar poder identificar i reconèixer l'autoria de la signatura d'un informe mèdic que presumptament havia realitzat.

Les deficiències en la realització dels informes mèdics al Servei Sanitari del CIE junt amb la dilació dels procediments i la manca de celeritat en la realització de les proves essencials del delictes ocasionen que els informes forenses no siguin de qualitat o concloents. De fet, en els pocs casos que s'ha aconseguit un informe mèdic forense per part de l'IMELEC ha hagut de ser exclusivament a la vista dels informes mèdics del Servei Sanitari del CIE o fotografies de les lesions, és a dir no s'ha pogut realitzar (només en un cas) una exploració física amb evidències encara presents. Aquest fet frustra un cop més la prova en si ja que si l'informe mèdic forense no pot acreditar la relació de causalitat de les lesions s'està vulnerant altre cop el dret a la tutela judicial efectiva i d'accés als mitjans de prova pertinents.

4. <https://iridia.cat/es/Publicaciones/vulneraciones-de-derechos-humanos-en-el-centro-de-internamiento-de-extranjeros-de-barcelona-2021/>

Conclusions

Sobre la base de tot el presentat en el present dossier des d'Irídia considerem imprescindible que el Ministeri d'Interior, el Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia, el Deganat dels Jutjats de Barcelona així com els Jutjats de Control del CIE de Barcelona, la Fiscalia d'Estrangeria de Catalunya i la Direcció del Centre d'Internament d'Estrangers prenguin les mesures oportunes per a garantir en el futur tant el dret a la tutela judicial efectiva de les persones que denunciïn situacions de possibles delictes de lesions o contra la integritat moral en el Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona com el seu dret a la integritat física i moral, així com la resta dels seus drets fonamentals.